

Asia: VN/7020/2024

Lausuntopyyntö tekoäly- ja tekijänoikeuspienryhmien loppuraporteista

1. Täydentäviä huomioita pienryhmien laatimiin loppuraportteihin

Onko pienryhmä I: Tekoäly luovassa työssä loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

Elinkeinoelämän keskusliitto (EK) kiittää mahdollisuudesta lausua pienryhmien loppuraporttiin. EK pitää hyvänä, että ajankohtaiseen aiheeseen on aktiivisesti kansallisella tasolla tartuttu. Samalla olisi ensiarvoisen tärkeää suomalaisen elinkeinoelämän ja innovointipotentiaalin kannalta, etteivät Suomen tulkinnat tekoälykehityksen ja tekijänoikeuksien välisistä tulkintakysymyksistä eriytyisi muista EU:n jäsenvaltioista.

EU:n 9.4.2025 julkaisemassa AI Continent Action Plan- tiedonannossa todetaan, että EU panostaa tulevana vuosina tekoälykehitykseen muun muassa investoinneilla ja sääntelyä sujuvoittamalla. Tavoitteena on tehdä Euroopasta tekoälykehityksen kärkimaanosa ja turvata Euroopan teollisuutta ja yhteiskuntaa palvelevien tekoälymallien kehitys.

Tekoälyn täysmääräinen hyödyntäminen edellyttää tasapainoista tekijänoikeusjärjestelmää, jossa otetaan huomioon sekä oikeudenhaltijoiden edut että tarve kehittää tekoälyinnovaatioita. Tätä tasapainoa haetaan parhaillaan EU-tasolla muun muassa yleiskäyttöisten tekoälymallien koulutusta koskevilla EU:n tekoälytoimiston käytäntesäännöillä.

Käytännesääntöjen valmistelusta on tietoa komission sivuilla: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/third-draft-general-purpose-ai-code-practice-published-written-independent-experts> Tekijänoikeuksien kunnioittamista yleiskäyttöisen tekoälymallin (GPAI-malli) kehityksessä koskeva ohjelunonnos on osoitteessa:
file:///C:/Users/huhtape/Downloads/Copyright__Third_Draft_GeneralPurpose_AI_Code_of_Practice__1Oh4EZQzoMGtjJWRKV21y5xBtyw_113605%20(2).pdf

Käytännösääntöjen laatimisen yhteydessä EU:n tekoälytoimisto on kuullut yli tuhatta eri sidosryhmien edustajaa. Suomea työssä ovat edustaneet työ- ja elinkeinoministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö. EK pitää tärkeänä, ettei Suomessa tehdä muista EU-maista poikkeavia omia ohjeistuksia ja tulkintoja. Jos sellaisille kuitenkin nähdään tarve, työhön tulisi osallistaa kattavasti myös tekoälykehitystä edustavia toimijoita. Työhön tulisi osallistaa myös tekoälykehityksestä ja EU:n tekoälysäädöksen toimeenpanosta vastaavia ministeriöitä kuten työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö.

EK kiinnittää huomiota siihen, ettei lausunnolla olevia raportteja laatineissa pienryhmissä ole ollut edustettuna kattavasti eri ministeriöitä tai toimialoja, kuten tekoälyä käytännössä kehittäviä yrityksiä. Tämä näkyy myös loppuraporttien tuloksessa. Mahdollisessa jatkotyössä tulee ottaa paremmin huomioon kaikkien osapuolten intressit.

Valtioneuvoston kulttuuripoliittisen selonteon mukaan tekoälyyn liittyvät tekijänoikeudelliset kysymykset ja luovan työn tekijöiden suojaaminen tulee ratkaista EU:n tasolla ja kansainvälisillä sopimuksilla. Lisäksi kulttuuripoliittisen selonteon mukaan digitaalisuuteen ja tekoälyyn liittyvien tekijänoikeuskysymysten ratkaisemiseksi sekä tekijänoikeuslain muulle kehittämiselle on olemassa vahva kansainvälinen sopimukseen ja EU:n lainsäädäntöön pohjautuva viitekehys.

EU:n sisämarkkinoiden toimivuus edellyttää myös tässä kysymyksessä jäsenvaltioilta yhteensopivaa lainsäädäntöä ja sen tulkintaa. Fragmentoitunut tekijänoikeussäätely tunnistettiin myös komission tilaamassa Draghin EU:n kilpailukykyä arvioivassa raportissa yhdeksi EU:n sisämarkkinoiden haasteeksi. Opetus- ja kulttuuriministeriön tulisi pitää asia aktiivisesti esillä EU-vaikuttamisessaan.

Onko pienryhmä 2: Teknologia loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

-

Onko pienryhmä 3: Oikeudelliset kysymykset loppuraportin sisältöön täydennettävää oman toimialasi osalta?

-

2.1 TOIMENPITEET

1. Kannatatko esitettyjä toimenpiteitä?

-

2. Onko jokin toimenpide mielestäsi toista tärkeämpi?

-

3. Millä tavalla katsot, että toimenpiteet tulisi toteuttaa?

-

2.2 KOULUTUS- JA TIEDOTUS

1. Kannatatko esitettyjä toimenpiteitä koulutukseen ja tiedotukseen liittyen?

-

2. Onko jokin ehdotettu teema mielestäsi toista tärkeämpi?

-

3. Millä tavalla katsot, että koulutus ja tiedotus tulisi toteuttaa?

-

2.3 SELVITYKSET

1. Kannatatko esitettyjä aiheita selvittäväksi?

-

2. Onko jokin selvityksen aihe mielestäsi toista tärkeämpi?

-

3. Millä tavalla katsot, että selvitykset tulisi toteuttaa?

-

3. Lopuksi

Muita huomioita pienryhmien laatimiin loppuraportteihin ja niissä esitettyihin suosituksiin?

-

Huhtala Peppiina
Elinkeinoelämän keskusliitto EK